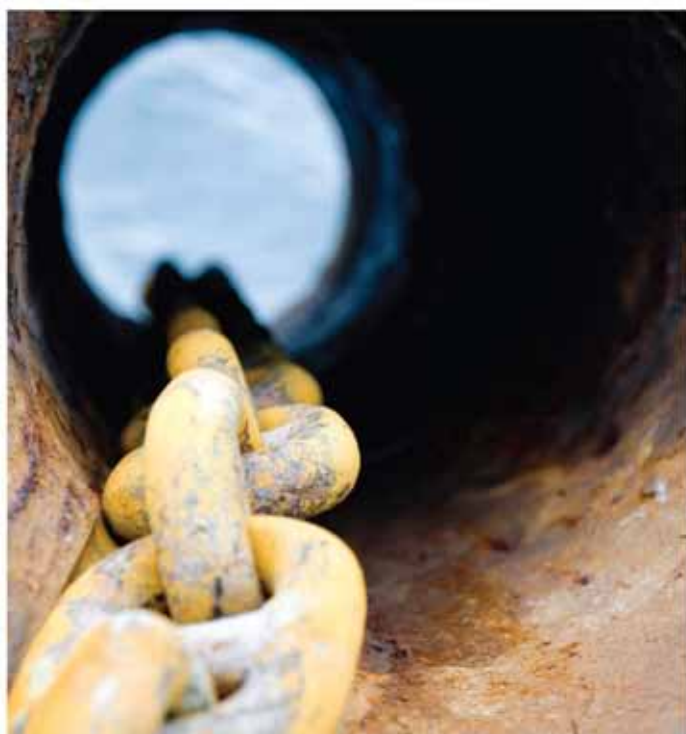

CEMİL KAVUKÇU

AYNADAKİ
ZAMAN

ÖYKÜ

CEMİL KAVUKÇU
AYNADAKİ
ZAMAN

© 2012, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2012

3. basım: Mart 2014, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto / Alexander Hafemann

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş

Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-1518-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 10758

CEMİL KAVUKÇU
AYNADAKİ
ZAMAN

ÖYKÜ

Cemil Kavukçu'nun Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Uzak Noktalara Doğru, 1995

Yalnız Uyuyanlar İçin, 1996

Bilinen Bir Sokakta Kaybolmak, 1997

Temmuz Suçlu, 1998

Dönüş, 1998

Dört Duvar Beş Pencere, 1999

Pazar Güneşi, 2000

Gemiler de Ağlarmış, 2001

Başkasının Rüyaları, 2003

Suda Bulanık Oyunlar, 2004

Gamba, 2005

Mimoz'a'da Elli Gram, 2007

Angelacoma'nın Duvarları, 2008

Tasmalı Güvercin, 2009

Düşkaçırın, 2011

Örümcek Kaparı, 2013

CEMİL KAVUKÇU, 1951 yılında İnegöl'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Jeofizik Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi (1976). Öyküleri, 1980 yılından bu yana çeşitli dergilerde yayımlandı. *Patika* adlı eseriyle 1987 yılında Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü'nü, 1996 yılında *Uzak Noktalara Doğru* adlı öykü kitabıyla Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, 2009 yılında *Angelacoma'nın Duvarları* adlı anlatısıyla da Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü, 2013'te Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nü kazandı.

Bence hayatın alışılmış, olağan akışı dışındaki her şey
anlatılmaya değer.

SIR ARTHUR CONAN DOYLE

Kocaman bir kuş kondu pencereme. Gagasında taşıdığı kendisinden de büyük silgiyi pervaza bıraktı. “Her şeyi sil,” dedi, “sonra ben yine geleceğim.”

İçindekiler

Martılar	15
Yolcu	23
Mindos Kayalıkları	35
Tükeniş Şenliği	41
Zaman Aynası	49
İncir Ağacı ve Şimşirler	57
Büyük Silgi	65
Kocaman Şapkalı Küçük Adam	71
Kurtuluş Günü	81
Nağna	85

MARTILAR

Fatih içeri girdiğinde Samet telefonda yüksek sesle, bozuk bir aksanla İngilizce konuşuyordu. Gözlüğünün üstünden bakıp gülümseyerek başını salladı. Kalkmak için yeltenince, Fatih elini ileri doğru uzatarak rahat olmasını işaret etti. Masanın karşısındaki koltuklardan birine oturdu. Cam sehpanın üzerinde broşürler, mesleki dergiler vardı. Bacak bacak üstüne atıp arkadaşına baktı. Konuşurken bir yandan da ensesini ovuşturuyordu Samet. Sıkıntılı görünüyordu. Konuştukları konuyla ilgili olmalıydı sıkıntısı. Son karşılaşmalarından bu yana daha da kilo almıştı. Masasının üstü dosyalar, kâğıtlar, kalemlerle darıma- dağınaktı. Oda pahalı ama zevksiz döşenmişti. Onca önlem almasına, üzerindeki ağır parfüm kokusuna karşın akşamdan kalma olduğu her halinden hissediliyordu.

Görüşmesi bitince ayağa kalktı. Dosyalardan bir-iki si yere saçıldı. Her zamanki sakar Samet'ti işte. Düşenlere bakmadan ama olup bitenin farkındaymış da umursamıyormuş gibi kollarını iki yana açarak, "Ooo, kim gelmiş," dedi coşkuyla. Yüzüne çocuksu bir gülümseme yayıldı. Az önce telefonda konuştuğu konu her neyse unutmuş, bir anda patron kimliğinden çıkıvermişti. "Biz seni öldü sanıyorduk," deyip omuzlarını sarsa sarsa güldü. İşte şimdi eski Samet olmuştu.

Kucaklaştılar.

Mayalanmış alkol kokusunu daha güçlü hissetti Fatih.

“Ne o lan, yanına randevusuz girilmiyor mu?” dedi gülerek.

“Sekreter terbiyesizlik mi yaptı?”

“Hayır! Kızın işi bu oğlum, talimatlarını uyguluyor.”

Hiçbir şey umurunda değilmiş gibi koluyla havada bir yay çizdi.

“Ne talimatı ya! Askeriye mi lan burası? şu her şeye muhalif ceketini bir türlü çıkaramadın sırtından. İş dünyasında dengeleri kuramazsan hemen tepene çıkarlar.”

Samet, Fatih’in karşısındaki koltuğa oturdu.

“Bir gittin, pir gittin,” dedi, “ç yıl oldu değil mi?”

“Daha fazla.”

“Hadi ya! Zaman nasıl da hızlandı. İhtiyarlıyoruz oğlum! Bakıyorum sende göbek mbek yok, hâlâ delikanlı gibisin. Nedir lan bunun sırrı?”

Fatih başını eğip gülümsedi. Hiçbir şeyin sırrı yoktu ki...

“Ve sen onca zaman sevgili İstanbulu’na adım atmadın.”

“yle oldu.”

“Bir dakika,” deyip kalktı. Yüzü birden değişti. Telefonu tuşlarken daha da ciddileşmişti. “Aysel’i gönderir misin!” derken ses tonu da yapaylaşmıştı.

“İşleri bytmşsn,” dedi Fatih.

Samet telefonu yerine koydu. Bakışlarını ofisinde dolaştırıp kollarını iki yana açtı.

“Yuvarlanıp gidiyoruz işte.”

O sırada kapı belli belirsiz tıklatıldı.

“Geel!” dedi sertçe. Bunun da bir gösteri olduğunu düşündü Fatih. Bilerek yapmıyorsa bile, öyleydi işte.

rkek, genç bir kız başı uzandı içeri.

“Buyurun efendim.”

“Ha...”

Fatih’e döndü.

“Ne içersin?”

“Kolayda ne varsa.”

“Kolayı zoru mu var oğlum, ne istiyorsan söyle.”

“Sade bir Türk kahvesi alayım o zaman.”

“Siz efendim?”

“Bana da aynısından olsun.”

Kız sessizce kapıyı çekti.

“N’aptın lan bunca zaman? Emekliliğe katlanamaz, bunalır, diyorduk senin için. Sonra çekip gittin, ne aramak ne sormak... Yatıştın mı bari?”

Fatih güldü. “Hiç değişmemişsin,” dedi.

“Sende bazı kalıcı hasarlar görüyorum moruk, alın iyice açılmış.”

Her zamanki gibi omuzlarını sarsa sarsa güldü Samet. Bunun içten mi, yapay mı olduğunu anlayamadı Fatih.

“Sen kendine bak,” dedi.

“Ben kendime bakıyorum, belli olmuyor mu? Ama sen pek bakmamışsın. Anlat bakalım.”

“Neyi anlatayım?”

“Nereye kayboldun oğlum?”

“Pederden kalan yazlıktaydım. Kafamı dinledim.”

“Bırak bu romantik entel ayaklarını. Dört yıl kafa mı dinlenirmiş, sen resmen kaçtın.”

Bir an ne diyeceğini bilemedi Fatih.

“Ceyda ile ilgiliydi, değil mi?”

“Boş ver.”

“Peki, boş verdim. Kaçtın da ne oldu?”

“Bana çok iyi geldi, buna ihtiyacım varmış.”

“Böyle bir kaçışa hepimizin ihtiyacı var. Döndüğüne göre yatışmış olmalısın.”

“Dönmedim moruk, birkaç günlüğüne geldim.”

“Nasıl yani?” dedi Samet.

“Öyle işte.”

“Demek seni kaybetmişiz. Hayırlı işler Robinson kardeşim. Eee, İstanbul’u nasıl buldun? Gittiğinden beri biraz daha mı batmış, yoksa bıraktığın yerde mi oturuyor?”

“Hem de çok batmış. Sana gelmek için Kadıköy’den vapura bindim. İşte o zaman İstanbul’u ne kadar özlediğimi anladım. Özellikle de martıları.”

“Martılar,” dedi Samet, koltuğunda geriye doğru yaslandı. Çok içtiğinde, olura olmaza kızıp kavga edeceği zamankine benzer bir gülüş belirdi yüzünde. “Şairlere, yazarlara, bestekârlara, senin gibi duygusallara ilham veren o kuşlar hiç de masum değil. Denizlerde balık mı kaldı? Ne bulsa yiyor canavarlar. Onlara kefen giymiş çöplük kargaları diyorum.”

Kapı yeniden tıklatıldı. Samet’in bir şey demesine gerek kalmadan o çekingen genç kız elinde bir tepsiyle içeri girmişti bile. Sözünün kesilmesine oldum olası sınırlanan Samet bu kez titremeye başlamıştı. Kahveleri dökmemeye özen göstererek başı önünde minik adımlarla yürüyordu genç kız.

“Simitle martı beslemek iyice yaygınlaşmış,” dedi Fatih. Kızın hak etmediği bir biçimde azarlanmasından çekindiği için konuyu değiştirmişti. “Daha önce dikkat etmemiştim, hareket halindeki gemiden simit parçasını denize doğru fırlatıyorsun, geminin yönünde belli bir ivmeyle düşen simidi uçan martılar havada kapıyor. Navigasyona bakar mısın? Dönüşte ben de simit alıp bu gösterinin tadını çıkaracağım.”

Genç kız ortamın gerginliğinin farkına varmış gibiydi. Fincanları usulca sehpa bıraktı.

Samet’in yüzü asıktı.

“Bu kadar inziva hiçbir işe yaramamış,” dedi, “sen hâlâ çocuksun.”

“Nasıl yani?”

“Öyle yani, sen gerçeği hep ters yanından görmeye çalışıyorsun.”

Genç kıza teşekkür etti Fatih. O da anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı. Aynı sessizlikle çıktı odadan.

“Yanında çalışanları bu kadar sindirmek için ne yapıyorsun?”

“Ne sindirmesi lan, bu kız doğuştan ürkek. Sesini biraz yükseltsen ağlayacak gibi duruyor. Konuyu değiştirme! Demek martılar bu kadar etkiledi seni?”

“Denizin bet sesli romantik kuşları onlar.”

“Vaay!” dedi Samet. Parmaklarını birbirine geçirip ellerini ensesinde kenetledi. “Harbiden yaşlanmışsın sen, eskiden böyle laflar etmezdin. Ne martısı oğlum, neresi romantik onların? Sen şarkılarla kafayı mı bozdun?”

“Sen şimdi sigara da içirmezsin.”

“İçirmem tabii. Al kahveni şu küçük balkona çıkalım. Hem sana bir şey göstermek istiyorum.”

Balkona çıktılar.

“Sen içmiyorsun tabii.”

“Beş sene oldu. Sigarayı bıraktıktan sonra yiyip içtiğim tadına vardım. Acıyorum size, hâlâ onun esirisiniz.”

Fatih gülümseyerek sigarasını yaktı.

“Yediğinin tadına vardığın belli oluyor.”

“Şu karşığı apartmanın terasından aşağı doğru inen boru var ya,” dedi Samet işaretparmağını sallayarak, “ne derler ona?”

“Boru işte, ne bileyim. Terastaki yağmur sularını aşağı akıtmak için.”

“Tam bizim katın hizasındaki boruya dikkatli bak.”

“Evet, ne olmuş?”

“Borudan daha koyu renkli, aşığı doğru sızmış bir lekenin izi var, gördün mü?”

“Evet.”

“Sence nedir o?”

“Kir-pas, ne bileyim lan, birbirine geçmeli borular bunlar. Oradan sızdırmış demek ki.”

“O iz, bir insanın kanı.”

Birden irkildi Fatih.

“Nasıl yani?”

“Anlatayım. Bir gün sokaktan geçenler bu borudan kan damladığını görüyorlar. Yerde de birikmiş kan var. Şaka yapmıyorum oğlum, gördükleri harbiden kan. Polisi arıyorlar. Cinayet masası ekipleri terasa çıktıklarında şezlongda yaşlı bir adamın cesedini buluyorlar. Yüzü, boynu, göğsü delik deşik, gözleri ise yok.”

“Gözleri mi yok?”

“Evet, yok! Oyulup alınmış.”

“Vahşet,” dedi Fatih borudaki izlere bakarak. “Sapık katil bulundu mu?”

“Hem bulundu, hem bulunamadı.”

“Katil elini kolunu sallayarak aramızda mı dolaşıyor?”

“Hem dolaşıyor, hem dolaşmıyor.”

“Bulmaca gibi konuşma lan.”

“Öyle ama, aslında adam o hale getirilmeden önce kalp krizinden ölmüş.”

“Ölüsünden ne istemişler?”

“Onu martılara soracaksın, denizin bet sesli romantik kuşlarına.”

“İnanılır gibi değil.”

“Neden değil, denizde boğulanların önce gözlerini oyar bu navigasyon harikası canavarlar.”

Fatih sigarasını pencerenin pervazına konulmuş külükte söndürdü.

“Hadi içeri geçelim,” dedi.

“Kahveni bitirmedin.”

“Keyfim kaçtı, içmeyeceğim.”

Samet yarattığı ortamdan keyiflenmiş gibi görünüyordu. Koltuğa oturunca bacak bacak üstüne attı.

“Eee,” dedi, “dönüşte martılara simit alacak mısınız?”

“Alacağım tabii.”

“Bu anlattıklarımın sonra mı!”

Kapı yeniden tıkladı.

Bu kez öfkeyle, “Geel!” diye bağırды Samet.

Ürkek kızın başı kapı aralığında belirdi. İçeri girip girmeme konusunda kararsızdı.

“Boşları alabilir miyim efendim?”

Onun neden bu kadar gerildiğini anlayamamıştı Fatih. Kız sehpanın üzerindeki kahve fincanlarını alırken Fatih paketinden bir sigara çıkarıp yaktı.

Odanın içini birden martıların kanat çırpışları ve bet sesleri doldurdu.

YOLCU

Her şey yolundaydı. Öyle görünüyordu. Ya da öyle olmalıydı. Çünkü her an bir aksilik çıkabilirdi. Kaptanların en büyük karabasasını yükleme limanlarıydı. Önce limanın açığında, demirde sıra beklenir, sonra limana yanaşılır ve yüklemede de zaman kaybedilirdi. Bu süre, yüzen bir kafeste tutsak gemicilerin azmaları ve kontrolden çıkmaları için yeter de artardı bile. Hiç yoktan iki gün kaybetmişlerdi. Tam palamarları çözüyorlardı ki, üçüncü çarkçının bir türlü durmayan ishali bu gecikmenin tuzu biberi olmuştu. Kemal bu tür aksiliklere çok sinirlenirdi. Bu nasıl bir doymazlıktı. Tut şu gırtlaklan, tut işte! Sen bir zabitsin, örnek olacaksın! Yok. Bunlar sonradan görme; ne bulsa yer, içer, önüne gelenle yatar, sonra da anasınınkini bulurlar. Karaya ayak basınca bedenlerinde biriken statik elektriği topraklamaları gerektiğini kaç kez anlatılmıştır. Onlar da cin gibi bakarak, “Biz bunu zaten biliyorduk,” diyen şeytani bir masumiyetle başlarını önlerine eğmişlerdir. “Bedenlerinizde biriken statik elektrik sizi tetikler,” denmiştir. Onlar da, “Tetikler,” demişlerdir. Bütün kavgalar da bu yüzden çıkar, denmiştir. Onlar da başlarını önlerine eğmişlerdir. Gemiye yeni gelen çaylaklara ilk şu söylenir: “Kıçına deniz suyu değen bir daha karada huzur bulamaz.” İkincisi ise,

“Karaya çıktığımızda yalınayak yürüyün ya da koşun ki vücudunuzdaki statik elektrik topraklansın.” Ciddi ciddi dinlerler, ama dinlemezler. Sen istediğin kadar anlat, karşındakiler yüz değil duvardır. Onca elektrik yüküyle gidip bir de sünger gibi içerler. Ondan sonrası kıyamettir zaten.

Hamit üçüncü çarkçı, makine mühendisi. Yeni gelenleri karşısına alıp bunları söyleyen adamlardan biri. Al birini vur öbürüne. Yemeyi içmeyi, eğlenmeyi, yatıp kalkmayı bilmeyen hıyar bir kuşak işte. Gemi adamısınız lan, denize açılıyorsunuz. Bunun şakası olmaz. Denize kafa tutulmaz. Biraz izan. Yok! Sonunda çoluk çocukla çalışmaya mecbur kalmıştı ya, buna dayanamıyordu işte. Otoriteyle sağlanan düzenden değil, dostluk ve sevgiyle oluşturulan ama otoriteyi de zedelemeyen bir ilişkiden yanaydı Kemal Kaptan. Neyse, sonunda o uğursuz limandan ayrılmışlardı. Kulaklar telsiz zabiti Ruhi Amca'da. O da yarım yamalak bir gemici. Bütün seçilmişler toplanmış bu gemiye. Bir deli gemi sanki. Söyle moruk. Söylüyor. Barometre sakın. İyi. Onda iniş çıkış yoksa deniz de sakın demektir. Bu da bir haber değildir. Bizim duymaktan korktuğumuz ama gizli gizli de duymak istediğimiz felaket haberleridir. Barometre düşüyorsa heyecanlanırsınız. Düz giden hayatımız birden testere dişlerine döner. Sonra Ruhi Amca? Deniz üç-beş şiddetinde Efendi Kaptan. Açıkta kırılan dalgalar koyun sırtı. Bu da iyi. Deniz beşiğindeyiz, uyku için bire bir. Oradayız ama hangi beşikte olduğumuzu biliyor muyuz? Derinleri düşünmek korkutuyor bizi. En iyisi düşünmeyelim. Git yat Ruhi Amca. Deniz sallasın, sen uyu. Rüyanda sana hayran, peşinden koşan genç kızlar gör. Aslında ver emekli dilekçeni, çek git. Nereye? Nereye olursa. Bozkıra, yaylaya, ovaya, dağa, denizin olmadığı bir yere. Deniz fena, çok fena. Genç görünmek için saçlarını boyuyorsan da

yaşlısın Ruhi Amca. Keşke bütün sorunlar saçımızın rengiyle çözülsedydi. Yoruldun artık. Bu mavi yorgan bizi kör etti, hayatı ıskaladık. Zaten kördün Ruhi Amca. Zabitan bir yana, mürettebatın da seninle alay ettiğinin farkında değil misin? Farkındasın. Hatta hoşuna bile gidiyor. Tepki. Uzakta olmanın verdiği yalancı rahatlık.

Sonunda yola çıkmıştı işte.

Bu bir rahatlama mıydı? Değildi. Denizde yol demek, belalara yelken açmak demektir. Her şey şimdi başlıyordu.

Kamarasının kapısı hafifçe tıklatıldığında Kemal Kaptan yatağına uzanmış polisiye bir roman okuyordu. Parmağını okuduğu sayfanın arasına koyup gözlüğünü burnunun ucuna düşürerek, “Gel,” dedi. Aralanan kapıdan geminin reisi Haydar’ın başı içeriye doğru uzandı.

İşte bu hayra alamet değildi.

“Ne var Haydar?”

“Bir sorun var Efendi Kaptan,” dedi suçlu bir çocuk gibi.

Vardı tabii, olmasa Haydar bu saatte gelip kapısını çalar mıydı.

“Yine ne oldu?”

“Baş ambarda kaçak bir yolcu bulduk.”

“Kaçak bir yolcu mu?” diye haykırarak yattığı yerden doğruldu Kaptan. Kitabı konsolun üzerine bıraktı. Haydar’a öfkeyle bakıyordu.

“Ben size yükleme limanındayken gözünüzü dört açın demiyor muyum? Ama hepinizin akli bir karış havada. Nasıl biri?”

“Valla Efendi Kaptan, tam da anlayamadık.”

“Ne demek anlayamadık? Kadın mı, erkek mi, kaç yaşında? Hangi bokun soyu? Girecek başka gemi mi bulamamış pezevenk...”

“Onu da anlayamadık. Çocuk gibi ama çocuk değil. İnsan gibi ama insan değil. Balık gibi ama balık da değil. Acayip bir şey, daha çok hayvana benziyor. Çuval gibi bir şeye bürünmüş. Bizi görünce öyle ürktü ki yanına sokulamadık.”

“Haydaa!” dedi Kemal Kaptan. Gözlerini kocaman kocaman açmıştı. “Sen neden bahsediyorsun Reis.. Bir bu eksikti! Demek korktunuz.”

“Şimdiii,” dedi Haydar başını kaşıyarak. Ne diyeceğini tam olarak o da bilmiyordu. “Korkmak değil de Efendi Kaptan... Nasıl diyeyim, dişlerini çıkarıp kedi gibi tısladı. O yüzden yanına sokulamadık. Allah korusun birmizi ısırsa... denizin ortasındayız.”

“Korktum desene! Korkmak ayıp mı?”

Haydar gözlerini yere indirdi.

“Korktum Efendi Kaptan.”

“Tamam, sen git. Ben aşağıya iniyorum.”

* * *

“Bu ne ya!” dedi Kemal Kaptan.

Hayvana benzeyen garip bir yaratık vardı karşısında. Çömelmış, oturuyordu. Ürkmüştü. Büründüğü çulun altında iç çamaşırı bile olmayabilirdi. Çürümüş yosun kokusu bütün ambarı kaplamıştı. Vardiyası olmayan herkes oradaydı. Şaşkındılar, korkuyla bakıyorlardı beklenmeyen konuga. Haydar’ın da dediği gibi arada dişlerini göstererek tıslıyordu. Bu kılığıyla dışarıdan limana girmesi mümkün değildi. Büyük olasılıkla başka bir geminin ambarından çıkmış, buraya girmişti.

“Kimsin sen? Neden bu gemiye bindin?”

*Çağdaş öykücülüğümüzün
ustalarından Cemil Kavukçu,
sıradan hayatların ayrıntılarını
unutulmaz öykülere
dönüştürmeye devam ediyor.*

Fotoğraf: Ayslan Özener

Edebiyatımızın usta öykücüsü Cemil Kavukçu, öyküsevenlerin yakından tanıdığı ve tutkuyla izlediği kocaman bir öykü dünyası yarattı. Öykücülüğümüze, daha önce hiç ele alınmamış yepyeni tipler kattı. Taşralı genç erkeklerin dünyasını, olanca yalınlık ve gerçekliği ile anlatırken, insanın kendisi için yarattığı katı evreni tüm içtenliği ile tasvir etti.

Aynadaki Zaman, yazarın, kendi öykü evrenini zenginleştirme kararının bir ürünü. Kavukçu bir yandan alıştığımız çevreleri; denizi, denizcileri, kasabayı, yapayalnız kent insanını ele alırken bir yandan da gerçekdışına, fanteziye, kelimenin tam anlamıyla “alacakaranlığa” yöneliyor bu kitabında. Okurların, gittikçe büyüyen ve zenginleşen bu olağanüstü öykü dünyasından nice hazlar derlemeleri dileğiyle...

Kapak resmi: ALEXANDER HAFEMANN

ISBN 978-975-07-1518-1

9 789750 715181